

ผลของโปรแกรมการดูแลผิวหนังต่ออุบัติการณ์และระดับความรุนแรงของการเกิดผื่นผ้าอ้อมในเด็กที่มีอาการอุจจาระร่วง

จตุรรัตน์ คงเพชร^{1*}
พิสมัย วัฒนสิทธิ์²
วันฉวี วิรุฬห์พานิช²

Effects of a Skin Care Program on Incidence and the Level of Severity of Diaper Dermatitis in Children with Diarrhea.

Jutarat Kongpet, Pissamai Wattanasit, Wantanee Wiroonpanich

¹Master of Nursing Science Candidate (Pediatric Nursing), ²Department of Pediatric Nursing, Faculty of Nursing, Prince of Songkla University, Hat Yai, Songkhla, 90110, Thailand.

*E-mail: jutaratkongpet@gmail.com

Songkla Med J 2015;33(1):41-52

บทคัดย่อ:

วัตถุประสงค์: เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการดูแลผิวหนังต่ออุบัติการณ์และระดับความรุนแรงของการเกิดผื่นผ้าอ้อมในเด็กอุจจาระร่วง

วัสดุและวิธีการ: การวิจัยกึ่งทดลอง แบบ 2 กลุ่ม วัดผลหลังการทดลอง กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กอุจจาระร่วงอายุ 1-30 เดือน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง กลุ่มละ 20 ราย และจับคู่คล้ายคลึงกันในเรื่องกลุ่มอายุ กลุ่มควบคุมได้รับการดูแลผิวหนังตามมาตรฐานการดูแลปกติ กลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมการดูแลผิวหนังเพื่อป้องกันการเกิดผื่นผ้าอ้อมโดยทำความสะอาดผิวหนังด้วยน้ำสะอาด เปลี่ยนผ้าอ้อมสำเร็จรูปตามช่วงเวลาที่กำหนด และเคลือบผิวหนังบริเวณที่สวมใส่ผ้าอ้อมด้วยวาสลีน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาทั้งหมดผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน และแบบประเมินระดับความรุนแรงของผื่นผ้าอ้อมผ่านการทดสอบความเที่ยง

ได้รับทุนอุดหนุนวิจัยเพื่อวิทยานิพนธ์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

¹นักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลเด็ก ²ภาควิชาการพยาบาลกุมารเวชศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110

รับต้นฉบับวันที่ 11 กันยายน 2557 รับลงตีพิมพ์วันที่ 24 พฤศจิกายน 2557

โดยการหาความเท่าเทียมกันของการสังเกต ได้ค่าความสอดคล้องของค่าคะแนนในการวัดซ้ำ เท่ากับ 1 วิเคราะห์
อุบัติการณ์ของการเกิดผื่นผ้าอ้อมโดยใช้สถิติไคสแควร์ (chi-square) และวิเคราะห์ระดับความรุนแรงของการเกิด
ผื่นผ้าอ้อมด้วยสถิติแมนวิทนี ยู (Mann-Whitney U test)

ผลการศึกษา: อุบัติการณ์และระดับความรุนแรงของการเกิดผื่นผ้าอ้อมในกลุ่มทดลองต่ำกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติ ($p=0.004$ และ $p=0.002$ ตามลำดับ)

สรุป: โปรแกรมที่พัฒนาขึ้นสามารถลดอุบัติการณ์และระดับความรุนแรงของการเกิดผื่นผ้าอ้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ
และสามารถนำไปเป็นแนวทางในการดูแลเด็กอุจจาระร่วงได้

คำสำคัญ: โปรแกรมการดูแลผิวหนัง, ผื่นผ้าอ้อม, อุจจาระร่วง

Abstract:

Objective: To examine the efficacy of a skin care program in reducing the incidence of diaper dermatitis and its severity in children with diarrhea.

Material and Method: This study is quasi-experimental study, two groups posttest design. The sample was children aged 1 to 30 months old who had diarrhea. The sample was matched by age and purposively assigned to the control group and the experimental group. Each group had 20 sample. The control group received the standard skin care, and the experimental group received the skin care program to prevent diaper dermatitis. The program consists of (a) cleaning diaper area with water (b) changing disposable diaper on scheduled time and (c) applying petrolatum jelly over the skin area exposed to diaper. All instruments were tested for content validity by 3 experts in the field. The reliability of the Severity Diaper Dermatitis Form, yielding percentage of agreement of 1 (100%). Incidence of diaper dermatitis were analyzed by chi-square test and severity of diaper dermatitis were analyzed by Mann-Whitney U test

Results: The results revealed that the incidence and the severity of diaper dermatitis in experimental group was statistically significant lower than that of the control group ($p=0.004$ and $p=0.002$).

Conclusions: Results of this study showed that the skin care program to prevent diaper dermatitis in children with diarrhea effectively reduced the incidence and severity of diaper dermatitis. Results of this study may be used as a guideline and apply to nursing care of children with diarrhea.

Keywords: diaper dermatitis, diarrhea, skin care program

บทนำ

ผื่นผ้าอ้อมหรือผื่นผิวหนังอักเสบจากผ้าอ้อม (diaper rash, diaper dermatitis, nappy rash, irritable diaper dermatitis) เป็นโรคผิวหนังอักเสบเฉียบพลันที่พบได้บ่อย

ในเด็กที่สวมใส่ผ้าอ้อม¹ ส่งผลให้เด็กเกิดความรู้สึกไม่สบาย ความปวด และแสบเมื่อสัมผัสผ้า น้ำ เด็กจึงมักร้องกวนและส่งผลให้บิดามารดาเกิดความเครียดได้^{2,3} นอกจากนี้เด็กยังมีโอกาสเกิดภาวะแทรกซ้อนที่สำคัญ คือ การติดเชื้อรา